

РОЗДІЛ 6

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

УДК 504:330.322(502.35+330.48)

Андрєєва Н. М.Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України**Полянничко О. В.**

Одеський державний екологічний університет

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Запропоновано визначення дефініції «екологізація інвестиційної діяльності» в межах рекреаційно-туристичної сфери; виокремлено чинники стимулювання екологічних трансформацій рекреаційно-туристичної сфери України на національному та міжнародному рівні; обґрунтовано позиціонування рекреаційно-туристичної сфери у якості інвестиційно-привабливого сектору економіки; визначено інструменти підвищення інвестиційної привабливості рекреаційно-туристичної сфери.

Ключові слова: екологізація, трансформація, інвестиційна діяльність, інвестиції, рекреаційно-туристична сфера, привабливість.

Постановка проблеми. Переорієнтування рекреаційно-туристичної галузі у напрямок сталого розвитку, який обрала Україна, потребує значних інвестицій у даний процес. З огляду на активний розвиток даної сфери, підтвердженням чого є збільшення туристичних потоків та кількості господарюючих суб'єктів у даній галузі господарювання, можна стверджувати, що туризм та рекреація сьогодні є найбільш привабливою сферою не лише для пожвавлення інвестиційної діяльності, але й для її екологізації. Сьогодні можна спостерігати розуміння з боку громадян в необхідності інвестування у сферу раціонального природокористування. Так, протягом 2012 р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами, організаціями та установами було інвестовано 20514,0 млн. грн. (без ПДВ), що складає на 11% більше порівняно з 2011 р. Із загальної кількості витрат на охорону навколишнього природного середовища 13924,7 млн. грн., або 68%, становлять поточні витрати, 6589,3 млн. грн., або 32%, – капітальні інвестиції, в тому числі 5954,3 млн. грн. – інвестиції в основний капітал, 635,0 млн. грн. – витрати на капітальний ремонт природоохоронного обладнання [1]. В умовах скорочення державного фінансування рекреаційно-туристичної сфери (так, у 2012 році з державного бюджету на підтримку розвитку туризму було заплановано – 2437,1 тис. грн., у 2013 році – 1935,6 тис. грн.) створення належного інвестиційного клімату у зазначеній галузі є одним з актуальних та нагальних завдань нашої держави [2, 3].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Незважаючи на велику кількість фундаментальних досліджень, присвячених екологізації економіки, ґрунтовні дослідження теоретико-методологічних аспектів екологізації саме інвестиційної діяльності в Україні відображено лише у наукових працях таких вчених, як Н.М. Андрєєва, Б.В. Буркинський, В.А. Голян, Н.Г. Ковальова, К.М. Крамаренко, С.І. Рассаднікова, С.К. Харічков, М.А.Хвесик.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сьогоднішній особливій увазі по-

требує розгляд екологізації інвестиційної діяльності крізь призму трансформаційних зрушень у пріоритетних секторах української економіки, до яких у першу чергу слід віднести рекреаційно-туристичну галузь.

Мета статті полягає у визначенні сутності екологізації інвестиційної діяльності та дослідженні чинників і інструментів активізації даного процесу в умовах трансформації рекреаційно-туристичної сфери України.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна діяльність займає важливе місце у розвитку національної економіки. У I кварталі 2013 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1559,7 млн. дол. США прямих інвестицій, що надійшли зі 136 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 82 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 17692,2 млн. дол., Німеччина – 6124,0 млн. дол., Нідерланди – 5260,8 млн. дол., Російська Федерація – 3814,8 млн. дол., Австрія – 3420,4 млн. дол., Велика Британія – 2609,0 млн. дол., Віргінські Острови – 2253,7 млн. дол., Франція – 1761,1 млн. дол., Швеція – 1700,0 млн. дол. та Швейцарія – 1160,6 млн. дол. Об'єми іноземних інвестицій в економіку України за країнами – інвесторами наведено на рис. 1.

Слід зазначити, що обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 31 грудня 2012 р. становив 54462,4 млн. дол. США, що на 8,2% більше обсягів інвестицій на початок 2012 р., та в розрахунку на одну особу населення складає 1199,3 дол. США [1]. Вагомі інвестиційні внески створюють підґрунтя для спрямування України на шлях до сталого розвитку. Важливе місце у даному процесі посідає екологізація інвестиційної діяльності, що є достатньо новим явищем для України.

Дослідження цього питання було розпочато науковцями Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України [4-11]. Ґрунтуючись на своїх попередніх проведених дослідженнях, автори статті вважають за доцільне розглядати екологізацію ін-

вестиційної діяльності як «комплексний і системний процес перетворення інвестиційної діяльності з урахуванням екологічних обмежень, спрямований на зниження екодеструктивної дії сфер виробництва, обігу, споживання, основним пріоритетом якого є повсюдне впровадження новітніх досягнень науково-технічного прогресу» [4, с. 315].

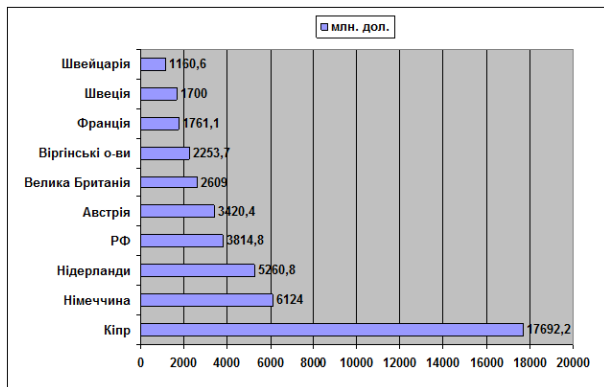

Рис. 1. Іноземні інвестиції в економіку України за країнами інвесторами

Крім цього, на думку авторів, необхідно розмежувати зміст дефініції «екологізація інвестиційної діяльності» від таких термінів, як екологічне та еколого орієнтоване інвестування, зазначивши, що «якщо екологізація інвестиційної діяльності – це комплексний і системний процес постійного вдосконалення інвестиційного механізму, то екологічне інвестування – це процес поточного інвестування ресурсно-екологічної сфери господарювання, а екологічно орієнтоване інвестування – це інвестування всього народногосподарського комплексу з урахуванням екологічних цілей і пріоритетів» [5, с. 103-105]. В цьому питанні дослідження одного з авторів статті доктора економічних Н.М. Андреевої набули свого подальшого розвитку у наукових працях К.М. Крамаренко, Н.Б. Кушнір, І.Ю. Потаї, Ю.А. Хвесик, та інших науковців.

З огляду на наявні наукові дослідження, екологізацію інвестиційної діяльності в межах рекреаційно-туристичної сфери можна визначити, як комплексний процес трансформації пріоритетних векторів капіталізації та диверсифікації інвестиційного портфелю, що є результатом якісних перетворень в Світовій економіці в сегменті ліквідності, ефективності, ризиковості та волатильності інвестування з пріоритетним позиціонуванням рекреаційно-туристичної сфери як однієї з самих перспективних і визнанням екологічних інвестицій найбільш дієвими. Подібні трансформації безумовно мають під собою значну кількість імперативних та стохастичних індикативних підстав зумовлених широким колом суспільних відносин. До найбільш дієвих спонукаючих до екологізації чинників слід віднести національні та міжнародні чинники (табл. 1, табл. 2). Інвестиційна діяльність є одним з головних транснаціональних рушійних факторів динаміки капіталу, що візуалізує перетворення в таргетуванні найвигіднішої, в межах Світового ринку, оферти. Українська економіка, що знаходиться в стані розвитку (за критеріями МВФ), потребує значного притоку інвестицій для збереження позитивних тенденцій генезису на шляху трансформації в розвинуту економіку Світу та вимагає якісної консолідації дій держави та бізнесу в середовищі підвищення інвестиційної привабливості.

Економічні реалії сьогодення та наслідки Світової кризи створили сприятливі умови для диверсифікації інвестиційного капіталу в рекреаційно-туристичний сектор України з огляду на стагнаційні процеси на ринках безумовних лідерів в сегменті прямого інвестування (за результатами першого півріччя 2013 року): інвестиції в золоті злитки привели до втрат в орієнтовних розмірах 25% до розміру інвестиційного портфелю; інвестиції в срібні злитки зазнали втрат на рівні від'ємного спреду – 14%, що за фінансовими результатами призведе до збитків в розмірі 60% від розміру інвестиційного портфелю; інвестиції в російський рубль, фунт стерлінгів та швейцарський франк привели до втрат в розмірах: -8,04%, -6,39% та -3,61% від розміру інвестиційного портфелю відповідно; тільки інвестиції в нерухомість в Україні показали позитивну динаміку у розмірі +2%/+3% від розміру інвестиційного портфелю [13].

Таблиця 1
Чинники стимулювання екологізації трансформацій у рекреаційно-туристичній сфері України на національному рівні

Державницькі
а) <i>Суверенний обов'язок</i> – одним з головних обов'язків держави, як національного суверена є контроль за станом екології, упередження кризових станів та забезпечення реституції в разі нанесення шкоди;
б) <i>Ринкова кореляція</i> – інвестування в розвиток екологізаційних процесів в структурі рекреаційно-туристичної сфери дозволяє створити позитивні перспективи для нарощення національних показників через утворення нових робочих місць. Математично ця кореляція описана законом Оукена та дорівнює доктринальному співвідношенню 1% рівня безробіття до 2%-3% ВВП всієї країни;
в) <i>Національне здоров'я</i> – екологізація інвестицій в рекреаційно-туристичну сферу являє собою інвестування в розбудову перспектив для збереження та відновлення здоров'я нації. Формування режиму захищеності національного здоров'я дозволяє уникнути надмірних витрат на медичне обслуговування та фактично є базисом для формування високого рівня працездатності в населення;
г) <i>Фіскальне обтяження</i> – капіталізація рекреаційно-туристичної сфери безумовно створить перспективи для отримання фіскальної винагороди для держави та місцевого самоврядування;
г) <i>Негативна динаміка екологічного стану</i> – у першому півріччі 2013 року протиправними діями господарюючих суб'єктів природі України завдано шкоди еквівалентної сумі 850 мільйонів гривень яка формально зафіксована в результативній частині 43312 протоколів про адміністративні правопорушення, що є вельми невтішним індикативом для трансформації державної політики [12];
Бізнесові
а) <i>Соціальна відповідальність бізнесу</i> – сучасна модель побудови бізнесу чітко пов'язана з коєволюційним розвитком корпоративних та соціальних інтересів, що зумовлює імперативну необхідність не тільки врахування зазначеного фактору, а й фінансування екологічних проектів, що є найбільш перспективним напрямом капіталізації в окреслених умовах;
б) <i>Значне зниження ліквідності спекулятивних інвестицій</i> – сучасний ринок інвестицій потребує від власників інвестиційних портфелів диверсифікації власного капіталу зі спекулятивних напрямків капіталізації до прямих капіталів інвестицій, серед яких сфера екологізації рекреаційно-туристичної галузі є більш ніж прийнятною;
в) <i>Динаміка волатильності</i> – один з базових індикаторів капіталізації для бізнесу, який робив спекулятивні інвестиції найбільш привабливими за рахунок можливості швидкого обертання коштів, великих перспектив по обранню розміру капіталізації та помірним ризикам. Сучасна економічна ситуація актуалізувала екологічні інвестиції в рекреаційно-туристичну сферу за рахунок відносного перевищення значення індексу ризиковості капіталізації в спекулятивних інвестицій, впровадивши в дію економічні тенденції парадокса Моріса Алле, що характеризують значне підвищення ділової активності в тих сферах, які гарантують навіть незначне зниження ризиків;

Таблиця 2

<p>г) Мультиплікаційність ефекту капіталізації напрямку екологічних інвестицій в рекреаційно-туристичній сфері – синергетична розгалуженість ефектів від капіталізації таргетованої сфери дозволяє інвестиційному проекту бути ефективним, навіть в умовах його від'ємної ліквідності та створювати перспективи для споживання сформованого позитивного ефекту суміжними проектами;</p> <p>г) Природно високе значення індексу Альтмана для активності капіталу в рекреаційно-туристичній сфері – рекреаційно-туристична сфера в Україні на корпоративному рівні традиційно отримує високі значення індексу Альтмана, що символізує про високу інституційну захищеність капіталу від коливань ринку з перманентним збереженням перспектив до позитивної платоспроможності;</p> <p>д) Перманентно низьке значення коефіцієнту Джинні для рекреаційно-туристичної сфери України – одним з базових аксіологічних орієнтирів аттрактивності рекреаційно-туристичної сфери для інвестування є високий рівень розвитку національного ринку з розвинутим конкурентним середовищем та відсутністю домінуючих корпоративних утворень (монополій, моносоній, олігополій), що опосередковує ринково обумовлене розподілення прибутків в структурі галузі;</p>
Соціальні
<p>а) Біологічно продиктований попит на послуги рекреації та туризму і на високий рівень екологічної якості кінцевого продукту – біологічна потреба людини в відпочинку та релаксації гарантує постійно високий попит на ofertу в зазначеній галузі. Крім того, визначним впливом на формування свідомості споживача варто визначити маркетингові дії по підвищенню іміджу екологічно якісних продуктів, що на теперішній час в Україні сформували кон'юнктуру таким чином, що екологічна безпека та відповідність продукту комплексним вимогам екологічності – є найбільш вагомою ознакою якості продукції.;</p> <p>б) Формування альтернативного попиту в умовах рекреації та туризму – один з елементів психології людини, що дозволяє отримувати додатковий прибуток за рахунок задоволення альтернативних потреб користувачів окреслених послуг та максимізувати власний прибуток, підвищуючи корпоративну економічну стабільність та біфуркаційну стійкість;</p> <p>в) Низька соціальна резистентність законним еколого-орієнтованим діям в межах рекреаційно-туристичної сфери – інвестиції в екологічні проекти рекреаційно-туристичної галузі в своїй більшості домінують підтримуються населенням України та дозволяють сформувати позитивний імідж для подібного інвестора, який може бути використаний в межах альтернативної соціальної активності чи виборі до органів влади.</p>

Чинники стимулювання екологізації трансформацій у рекреаційно-туристичній сфері України на міжнародному рівні

Міжнародна внормована капіталізація екологічних проектів
<p>Світові трансформації клімату, що призводять до досягнення критичної межі сили прояву природних явищ, не залишаються без уваги та внормовуються світовим суспільством за допомогою транснаціональних угод на рівні базових суверенів – держав. Серед визначних для України міжнародних нормативів слід визначити: Framework Convention on Climate Change (рамочна конвенція ООН про зміни клімату) на базі якої прийнято Кіотський протокол; Віденська конвенція про охорону озонного шару; Монреальський протокол по речовинах, що руйнують озонний шар; Конвенція з оцінки впливу на навколишнє природне середовище в транскордонному контексті; Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція); Конвенція про транскордонний вплив промислових аварій; Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням; Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі, Орхуська конвенція і т.п. Зазначені міжнародні нормативи не тільки створюють обтяження для екологічних відносин на території держави, а й регламентують порядок фінансування базових методів захисту Світової природи з боку міжнародного суспільства на національному рівні, що дозволяє державі Україна отримувати альтернативні інвестиційні потоки з метою капіталізації найбільш вдалих екологічних проектів.</p>
Міжнародні корпоративні еколого-орієнтовані об'єднання
<p>Створювані корпоративним сегментом еколого-орієнтованих об'єднань є найбільш вдалою формою організації, що має на меті досягнення синергетичного ефекту від інвестування в екологічні проекти. Серед найбільш визначальних представників окресленої вище концепції слід виділити: міжнародну корпоративну програму добровільної сертифікації в межах Європейського Союзу – EMAS, що поєднує більше ніж 4500 юридичних осіб [14], які прагнуть провадити еколого орієнтовані інвестиції в межах Європейської спільноти; та міжнародне корпоративне еколого-орієнтоване утворення CERES, що являє собою бізнесову ініціативу біля 130 найбільших інвестиційних утворень, які створили корпоративну мережу по акцептуванню ofert екологічних проектів (Investor Network on Climate Risk) з загальною питомою вагою потенціальних інвестицій в розмірі 11 трильйонів доларів США [15].</p>

Окреслені вище економічні тенденції до негативної динаміки ліквідності спекулятивних інвестицій формально утворюють індикатив для інвесторів про необхідність переведення інвестиційного портфелю в реальний сектор, проте подібна мобільність не є єдиним вирішальним елементом в системі прийняття стратегічних рішень. Розглядаючи процес екологізації інвестицій та формуючи прогностичні висновки, важливо враховувати елементи: ідеалізованої інвестиційної привабливості рекреаційно-туристичного сектору економіки, як такого; інвестиційних перспектив національного ринку для іноземних інвесторів та динаміку ринку інвестицій за участю суб'єктів-резидентів. Позиціонування рекреаційно-туристичної сфери як одного з ординарних векторів в структурі інвестиційного ринку продиктоване значною інтеграцією вказаного ринку в загальний масив економічних відносин зі значною структурною кореляцією та відсутністю унікальних умов індикативного регулювання для вказаної сфери, сформованої з боку держави. Подібна інтегрованість рекреаційно-туристичної сфери викликає ефект «primary general impression» (з англ. – «первинної загальної уяви») для інвесторів нерезидентів, що, приймаючи рішення про перспективність інвестування в економіку України, звертають увагу перш за все на загальні економічні тенденції, не поділяючи їх секторально за економічними напрямками.

Головними суб'єктами формування інвестиційного іміджу України, як держави є розвинуті рейтингові агентства, такі як: Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard & Poor's, The McGraw-Hill Companies, Ernst&Young, що мають визначний вплив на формування кон'юнктурної точки зору на ринку інвестування.

Саме результати роботи вказаних компаній, що здебільшого носять обґрунтований та об'єктивний характер, стають першою перепорою на шляху інвестування в економіку України, візуалізуючи системні тенденції національної економіки по критичному скороченню золотовалютних резервів до 20 мільярдів гривень з серйозними перспективами для девальвації національної валюти. Коеволюція економічних динамічних перетворень з приведеної вище тенденції проаналізована в межах щорічного дослідження Global Private equity watch – a return to entrepreneurship 2012 (Ernst&Young), що дозволило синтезувати висновки про критичне зниження платоспроможності держави України, яке миттєво викликало реакцію в ЄБРР у вигляді скорочення інвестиційного портфелю на 2013 рік на суму близько 500 мільйонів Євро з наступним різким згортанням попиту на національній облігації та різким підвищенням індексу їх валютельності з результатом у вигляді скорочення інвестицій з нон-резидентним суб'єктом та при-

зупинення більшості національних інвестиційних проектів [16].

Як видно з наведеного вище прикладу, національний індекс інвестиційної привабливості має в основі базові економічні макропоказники, тому відповідальність за його значення в більшій мірі належить державі. З теоретичної точки зору, зазначений аспект ставить національний сектор рекреації та туризму в незмінно залежний стан знижуючи кон-

курентоспроможність національної офerti, проте економічні реалії дозволяють знизити або повністю нівелювати вплив даного фактору. Серед найбільш вживаних інструментів (див. табл. 3) підняття суб'єктивної інвестиційної привабливості в рекреаційно-туристичній сфері можна виокремити наступні інструменти, а саме: Capital Asset Pricing Model (з англ. – модель визначення вартості фінансових активів); створення особливої економічної зони.

Таблиця 3

Інструменти підвищення суб'єктивної інвестиційної привабливості рекреаційно-туристичної сфери

Перелік інструментів	Зміст
Capital Asset Pricing Model (з англ. модель визначення вартості фінансових активів)	Специфічний вид інвестиційної офerti в рекреаційно-туристичній сфері, що базовано на пропозиції розширення вже існуючого в інвестора інвестиційного портфелю за рахунок додавання ефекту від інвестицій в запропонований проект. Зазначена модель дозволяє створити прецедент синергії не тільки інвестиційної дії капіталу, а й синтезувати сумісний продукт (прикладом можна назвати інвестування InterContinental Hotels Group в розвиток та збереження Мертвого моря з паралельною побудовою готелю Herods Dead Sea з послідуочим використанням створеної логістичної системи).
Створення особливої економічної зони	Передбачає ввормовану державою трансформацію економічних «правил гри» на певній географічно обмеженій території. Одним з вдалих прикладів подібної практики слід назвати особливу економічну зону «Байкальська гавань», що надає фіскальні пільги у вигляді податкових канікул на 10 років та нульової ставки податку на майно, землю та транспорт і податку на прибуток в розмірі 15,5 %. Подібні преференції дозволяють значно активізувати еколого-орієнтовану пропозицію на ринку інвестування.
Парний трейдинг	Як специфічна форма управління цінними паперами пов'язаних одна з одною сфер бізнес інтересів з метою максимізації прибутків та зниження ризиків. Подібна кореляція між екологічними інвестиціями та ефективністю руху капіталу в рекреаційно-туристичній сфері відкривають унікальні можливості по диверсифікації капіталу з набуттям посиленого синергетичного ефекту від його використання.
Mergers and Acquisitions (з англ. злиття та поглинання)	Унікальний інструмент залучення інвестиційного капіталу до рекреаційно-туристичної сфери за допомогою формування офerti з структурної трансформації існуючого бізнесу та зміни його правосуб'єктності. Зазначений інструмент в доміантній частині випадків відкриває не тільки перспективи до ре капіталізації рекреаційно-туристичної сфери, а й до впровадження вже існуючих в бізнесі інвестора екологічних інновацій та «ноу-хау».
Формування якісного інвестиційного меморандуму та трансформація його в інвестиційну офertу в межах міжнародних інвестиційних ринків	Інвестиційний меморандум є найбільш наближеним по структурі до бізнес-плану, проте, передбачає унікальні структурні елементи, пов'язані з формуванням режиму витрат інвестиційних коштів та розподілу корисного ефекту від результатів інвестування (саме ефекту, а не прибутку).

Mergers and Acquisitions (з англ. – злиття та поглинання); парний трейдинг; формування якісного інвестиційного меморандуму та трансформація його в інвестиційну офertу в межах міжнародних інвестиційних ринків.

Висновки і пропозиції. Екологізація інвестиційної діяльності в рекреаційно-туристичній сфері є комплексним процесом трансформації пріоритетних векторів капіталізації та диверсифікації інвестиційного портфелю, що є результатом якісних перетворень в Світовій економіці в сегменті ліквідності, ефективності, ризиковості та волатильності інвестування з пріоритетним позиціону-

ванням рекреаційно-туристичної сфери як однієї з самих перспективних і визнанням екологічних інвестицій найбільш дієвими. Серед чинників активізації процесу екологізації інвестиційної діяльності в рекреаційно-туристичній сфері можна виокремити національні (державні, бізнесові та соціальні) і міжнародні чинники. Привабливість рекреаційно-туристичної сфери в аспекті інвестиційної діяльності здебільшого залежить від створення привабливого інвестиційного клімату, що реалізується завдяки застосуванню існуючих у Світі дієвих інструментів та засобів залучення інвестицій.

Список літератури:

- Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Закон України «Про Державний бюджет України на 2012 р.» від 22.12.2011 р. // № 244 Офіційний вісник України від 30.12.2011 р., № 100, / Спеціальний випуск № 100/1 /, стор. 9, стаття 3696, код акту 59804/2011.
- Закон України «Про Державний бюджет України на 2011 р.» від 23.12.2010 р. // Офіційний вісник України від 31.12.2010 р., / № 99/1 /, стор. 9, стаття 3541, код акту 54194/2010.
- Андреева Н.М. Теоретичні основи екологізації інвестиційної діяльності в Україні / Н.М. Андреева // Науковий вісник ДЛТУ: Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища. – 2005. – № 15.6 – С. 314-320.
- Андреева Н.Н. Экологические инновации как базис процессов экологизации инвестиционной деятельности в Украине / Н.Н. Андреева // Научные труды Донецкого НТУ. Серия: экономическая. – Донецк : Дон. НТУ. – 2003, вып. 68. – С. 101-107.
- Андреева Наталья. Научные подходы к диагностике инвестиций в природопреобразующие проекты: системология, инструментарий, методы реализации / Наталья Андреева // Економіст. – 2012. – № 3. – С. 22-25.
- Андреева Н.М. Методичні підходи до діагностики та комплексної оцінки ефективності інвестицій в природо-перетворювальні проекти: соціо-еколого-економічний аспект : монографія / Н.М. Андреева, М.В. Барун. – Одеса : «Фенікс», 2013. – 124 с.
- Буркинський Б.В. Экологизация политики регионального развития : [монография] / Б.В. Буркинський, Н.Г. Ковалева – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины. – 2002. – 328 с.

9. Андреева Н.М. Теоретико-методологічні засади екологізації інвестиційної діяльності : автореф. дис. ... доктора екон. наук : спец. 08.00.06. «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / Н.М. Андреева. – Одеса, 2007. – 33 с.
10. Андреева Н.Н. Экологоориентированные инвестиции: выбор решений и управление : [монография] / Н.Н. Андреева – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины. – 2006. – 536 с.
11. Андреева Н.Н. Экологоориентированные инвестиции в системе обеспечения ресурсно-экологической безопасности : [монография] / Н.Н. Андреева, С.К. Харичков – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины. – 2000. – 196 с.
12. Офіційний сайт Державної екологічної інспекції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dei.gov.ua/>.
13. Немкович Н. Дорожает только недвижимость: обзор инвестиций для рискованных инвесторов на 12 июля 2013 года / Н. Немкович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.prostobank.ua/finansovyy_gid/investitsii/stati/dorozhaet_tolko_nedvizhimost_obzor_investitsiy_dlya_riskovyh_investorov_na_12_iyulya_2013_goda.
14. Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/environment/emas/>.
15. Офіційний сайт CERES [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceres.org/about-us/coalition>.
16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbnews.com.ua/ru/news/70756/>.

Андреева Н. Н.

Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований
Национальной академии наук Украины

Полянничко Е. В.

Одесский государственный экологический университет

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧЕСЬКОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Резюме

Предложено определение дефиниции «экологизация инвестиционной деятельности» в рамках рекреационно-туристической сферы; выделены факторы стимулирования экологических трансформаций рекреационно-туристической сферы Украины на национальном и международном уровне; обосновано позиционирование рекреационно-туристической сферы в качестве привлекательного для инвестирования сектора экономики; определены инструменты повышения инвестиционной привлекательности рекреационно-туристической сферы.

Ключевые слова: экологизация, трансформация, инвестиционная деятельность, инвестиции, рекреационно-туристическая сфера, привлекательность.

Andryeyeva N. M.

Institute of Market Problems and Economic-Ecological Research
National Academy of Sciences of Ukraine

Polianychko O. V.

Odessa State Environmental University

ECOLOGICAL TRANSFORMATION OF INVESTMENT ACTIVITY IN A RECREATIONAL AND TOURISTIC SPHERE UKRAINE

Summary

The meaning of definition «the ecological transformation of investment activity» in a recreational and touristic sphere is proposed. The national and international factors of ecological transformations' stimulation in a recreational and tourism sphere are defined. There is established a positioning of recreational and tourism sphere as an attractive for investing sector of the economy. The instruments of increasing of recreational and touristic spheres' investment attraction are determined.

Key words: ecological transformation, investment activity, investment, recreational and touristic sphere, attraction.